

Ontwerpbesluit Landgoederen Brummen

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Gelet op artikel 3, eerste lid, en artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206);

Gelet op de Beschikking van de Commissie 2008/23/EG van 12 november 2007 op grond van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad, van een eerste bijgewerkte lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEG L 12);

Gelet op artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998;

BESLUIT:

Artikel 1

1. Als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) wordt aangewezen: het op de bij dit besluit behorende kaart aangegeven gebied, bekend onder de naam: **Landgoederen Brummen**.
2. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire habitattypen zijn met een sterretje (*) aangeduid:
 - H3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea*
 - H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*
 - H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
 - H6410 Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)
 - H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*
 - H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
3. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire soorten zijn met een sterretje (*) aangeduid:
 - H1166 Kamsalamander
 - H1831 Drijvende waterweegbree

Artikel 2

1. Dit besluit gaat vergezeld van een Nota van toelichting inclusief bijlagen en een kaart.
2. De in artikel 1 genoemde speciale beschermingszone vormt het Natura 2000-gebied **Landgoederen Brummen**, waarvan de instandhoudingsdoelstelling in de zin van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 is opgenomen in de Nota van toelichting.

Artikel 3

1. De bekendmaking van dit besluit geschiedt in de Staatscourant.
2. Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking in de Staatscourant.

Dit ontwerpbesluit, de kaart en de Nota van toelichting worden gedurende zes weken ter inzage gelegd in de onderstaande vestigingen van de Directie Regionale Zaken van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit:

- Vestiging Noord: Cascadeplein 6, 9726 AD GRONINGEN;
- Vestiging Oost: Verzetslaan 30, 7411 HX DEVENTER;
- Vestiging West: Herman Gorterstraat 55, 3511 EW UTRECHT;
- Vestiging Zuid: Keizersgracht 5, 5611 GB EINDHOVEN.

De terinzagelegging vindt tevens plaats in de gemeentehuizen van de betreffende gemeente(n), in de kantoren van de waterschappen waaronder het gebied valt en in de provinciehuizen van de betreffende provincie(s). Het ontwerpbesluit kan ook worden ingezien op internet op het adres: <http://www.minlnv.nl/natura2000> en het zal bovendien worden bekendgemaakt in dag-, nieuws- en huis-aan-huisbladen.

Een ieder kan een zienswijze binnen zes weken na de terinzagelegging van dit ontwerpbesluit schriftelijk of mondeling naar voren brengen. Schriftelijke zienswijzen kunt u indienen bij het Inspraakpunt, zoals aangegeven in de bekendmaking. Een mondelinge zienswijze kunt u naar voren brengen op de wijze zoals deze in de bekendmaking is aangegeven. U wordt verzocht een kaart bij te voegen indien de zienswijze betrekking heeft op bepaalde percelen. Beroep tegen het definitieve besluit kan alleen worden ingesteld door een belanghebbende die een zienswijze naar voren heeft gebracht.

Nota van toelichting van het Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen inhoudende de aanwijzing als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna en hierna te noemen de Habitatrichtlijn

1. INLEIDING

Met dit besluit wordt het gebied Landgoederen Brummen aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn. Het aangewezen gebied vormt het Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen, waarvan de instandhoudingsdoelstellingen in dit besluit zijn opgenomen.

In artikel 1 van het besluit staat de naam van het gebied en worden de habitattypen en soorten opgesomd, waarvoor het gebied is aangewezen.

In artikel 2 van het besluit wordt de term Natura 2000-gebied geïntroduceerd en wordt bepaald dat er voor het gebied een bepaalde instandhoudingsdoelstelling verwezenlijkt dient te worden. Deze doelstelling heeft betrekking op de in artikel 1 opgesomde habitattypen en habitatsoorten. Deze aanwijzing vormt het Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen, waarvan de instandhoudingsdoelstellingen in dit besluit zijn opgenomen.

Artikel 3 regelt de bekendmaking en de inwerkingtreding van dit besluit.

In hoofdstuk 2 van deze Nota van toelichting wordt de aanwijzing op grond van de Habitatrichtlijn kort toegelicht. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een gebiedsbeschrijving gegeven en wordt ingegaan op eventuele grenswijzigingen die zijn doorgevoerd nadat het gebied bij de Europese Commissie is aangemeld. Tevens wordt in hoofdstuk 3 de bij dit besluit behorende kaart toegelicht.

In hoofdstuk 4 wordt een opsomming gegeven van habitattypen en soorten waaraan het gebied zijn betekenis ontleent en worden de eventueel doorgevoerde wijzigingen van een toelichting voorzien.

Een belangrijk onderdeel van de Nota van toelichting is de opsomming van de instandhoudingsdoelstellingen in hoofdstuk 5. Allereerst worden de algemene doelstellingen geformuleerd en vervolgens staan de instandhoudingsdoelstellingen van de in het gebied aanwezige habitattypen en soorten vermeld. Er wordt aangegeven in welke richting de instandhoudingsdoelstelling zich zal moeten ontwikkelen. Daarvoor worden de termen 'behoud', 'uitbreiding' of 'verbetering' gebruikt. Voor een habitatype wordt de verdeling gemaakt in oppervlakte en kwaliteit, zodat de aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een habitatype altijd in de vorm van 'behoud' of 'uitbreiding' van oppervlakte en van 'behoud' of 'verbetering' van kwaliteit wordt gegeven. Voor soorten is het leefgebied bepalend en geldt een verdeling in omvang en kwaliteit leefgebied. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een soort is altijd in de vorm van 'behoud' of 'uitbreiding' van omvang leefgebied en van 'behoud' of 'verbetering' van kwaliteit van leefgebied.

Daarnaast zijn aan de Nota van toelichting twee bijlagen toegevoegd. Ook de bijlagen maken integraal onderdeel uit van het besluit. Bijlage A (voor zover van toepassing) laat

zien welke terreindelen zijn vervallen of zijn toegevoegd als onderdeel van de speciale beschermingszone in de zin van de Vogelrichtlijn. Bijlage B omvat een nadere onderbouwing van de wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen, van de kwalificatie als speciale beschermingszone in de zin van de Habitatrichtlijn en van de toedeling van de instandhoudingsdoelstellingen.

2. AANWIJZING HABITATRICHTLIJN

Door middel van dit besluit wordt het gebied Landgoederen Brummen aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn (verder aangeduid als "Habitatrichtlijngebied"). Het gebied is in mei 2003 aangemeld volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van deze richtlijn, waarna het gebied in december 2004 door de Europese Commissie onder de naam "Leusveld, Voorstonden en Empesche/Tondensche heide" en onder nummer NL3004005 is geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio. Het gebied is onder meer aangewezen voor twee prioritaire habitattypen in de zin van artikel 1 van de Habitatrichtlijn.

Dit Habitatrichtlijngebied wordt voortaan aangeduid als Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen (landelijk gebiedsnummer 58).

Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrichtlijn en onder de Vogelrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen, habitats van soorten en de leefgebieden van vogels in een gunstige staat van instandhouding behouden of, in voorkomend geval, herstellen. De instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5) en eventuele wijziging van de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000 doelendocument (2006). Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en van de daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen van habitattypen en (vogel)soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 profielendocument (2008). Hierin wordt ook ingegaan op de interpretatie van habitattypen en de relatieve bijdrage van afzonderlijke gebieden aan het Natura 2000-netwerk.

Het Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen ligt in de provincie Gelderland en behoort tot het grondgebied van de gemeenten Apeldoorn en Brummen.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEGRENZING

3.1 Gebiedsbeschrijving

Landgoederen Brummen bestaat uit de deelgebieden Leusveld, Landgoed Voorstonden en de Empesche en Tondensche Heide. Deze terreinen liggen op de overgang van de droge zandgronden op de oostelijke flank van de Veluwe naar het vochtige rivierkleigebied van het IJsseldal. De landgoederen danken hun bijzondere ecologische kwaliteit aan kwel- en bronwater. Hoewel de grondwaterinvloed sterk is verminderd, heeft de bijzondere geohydrologische gesteldheid ervoor gezorgd dat schraalland- en veenrestanten nog aanwezig zijn.

Leusveld en Voorstonden zijn landgoederen met oud loofbos met een rijke ondergroei, naaldbos, akkers en soms zeer natte graslanden. De gebieden hebben een reliëfrijk oppervlak bestaande uit dekzandruggen met ingesloten laagten en een groot aantal beken en poelen. Het grootste deel van de dekzandruggen heeft een zuidwest-

noordoost gerichte oriëntatie en de stromingsrichting van de beken is hieraan gelijk. In de laaggelegen delen van het gebied kan in de natte perioden kwel tot in het maaiveld komen. Langs de beken komen elzenbroekbossen en vogelkers-essen bossen voor. De Empesche en Tondense Heide bevatten vochtige heidevelden, vennen, schrale graslanden en natte bosjes.

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Landgoederen Brummen behoort tot het Natura 2000-landschap 'Beekdalen'.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied Landgoederen Brummen is bepaald aan de hand van de ligging van de natuurlijke habitats en de leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen (zie paragraaf 4.4). Daarnaast omvat het begrensde gebied ook natuurwaarden die integraal onderdeel uitmaken van de ecosystemen waartoe de betreffende habitattypen en leefgebieden van soorten behoren alsmede nieuwe natuur indien dit noodzakelijk wordt geacht om bedreigde en schaarse habitattypen en leefgebieden van soorten te herstellen. Bij de keuze en de afbakening van de gebieden is geen rekening gehouden met andere vereisten dan die verband houdend met de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.¹

3.3 Begrenzing en oppervlakte

De begrenzing van het Natura 2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Op hoofdlijnen omvat het Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen de deelgebieden Empesche en Tondensche Heide, Voorstonden en Leusveld.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op de kaart op enkele technische punten aangepast:

- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.
- Bestaande bebouwing en bedrijfsterreinen, die reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn waar mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht. Dit betreft percelen² waar volgens de topografische kaart of op grond van luchtfoto's bebouwing aanwezig is en die verder bestaan uit tuinen of erven die behoren bij het betreffende bebouwde perceel.
- Verharde wegen, die ook reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk ook op de kaart buiten de begrenzing gebracht.

Overige wijzigingen groter dan 1 ha worden toegelicht in de volgende alinea.

De begrenzing van het Habitatrichtlijngebied (zoals aangemeld) is op een aantal plekken aangepast:

- Verkleining bij Tonden, ten zuiden van de Hoeve Steeg (2,8 ha, nieuwe natuur). Dit betreft een akkerperceel en een uit productie genomen akkerstrook (beide eigendom Natuurmonumenten) die geen bijzondere betekenis hebben voor de instandhouding van het gebied.
- Aan de oostzijde van het gebied, ten noorden van Voorstonden zijn enkele percelen (circa 3 ha) vervallen, uit het oogpunt van logische begrenzing. De grens is nu langs de verharde weg gelegd.

¹ Hof van Justitie EG ,7 november 2000, First Corporate Shipping, zaak C-371/98, punten 15 en 25

² Op de topografische kaart (TOP10-versie, 2005) aangeduid als "Overig bodemgebruik" en "Weiland"

- Bij 't Boskamp zijn enkele percelen (2,2 ha) vervallen, uit het oogpunt van begrenzing. Deze percelen hebben weinig betekenis voor de instandhouding van het gebied.
- In het deelgebied Leusveld is ten oosten van de Renscohoeve het gebied verkleind (21 ha). De vervallen percelen betreffen landbouwgronden waar geen habitatwaarden voorkomen en die geen speciale betekenis hebben voor de instandhouding van het gebied.
- De uitstekende houtwal langs de Knoevenoordstraat is, uit het oogpunt van logische begrenzing, ook buiten de begrenzing gebracht. Dit perceel (2,4 ha) heeft weinig betekenis voor de instandhouding van het gebied.
- Ten noordenwesten van Tonden is aan weerszijden van de Sterrenbos een gebied (19 ha) toegevoegd, vanwege het voorkomen van de kamsalamander (H1166). Het betreft grotendeels bestaande natuur, bestaand uit bospercelen en poelen.
- In het deelgebied Voorstonden is aan de westzijde de begrenzing gelijkgetrokken met het eigendom van de Natuurmonumenten. Hierbij zijn twee percelen (circa 8,4 ha) ten oosten van De Hoeven binnen de begrenzing gebracht.

Het Natura 2000-gebied beslaat een oppervlakte van 681 ha dat is aangewezen onder de Habitatrictlijn. Dit cijfer betreft de bruto-oppervlakte omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met niet op de kaart, tekstueel uitgesloten delen (zie paragraaf 3.4).

3.4 Toelichting bij de kaart en uitgesloten delen

De begrenzing van het Natura 2000-gebied is aangegeven op de bij de aanwijzing behorende kaart. Voor zover van toepassing is daarbij onderscheid gemaakt tussen de begrenzingen van Habitatrictlijngebied, Vogelrichtlijngebied en (voormalige) natuurmonumenten. Daar waar de kaart en de nota van toelichting, bijvoorbeeld om kaart-technische redenen, niet overeenstemmen, is de tekst in deze paragraaf doorslaggevend. In voorkomende gevallen zijn op de kaart ook aangrenzende Natura 2000-gebieden aangegeven. Dit geldt ook voor grensoverschrijdende gebieden in Duitsland en België. Aan de indicatief aangeduide begrenzing van deze gebieden kunnen geen rechten worden ontleend. Voor de begrenzing van deze gebieden wordt verwezen naar de kaarten van de betreffende aangewezen of aangemelde gebieden. In geval van buitenlandse gebieden betreft dit documentatie die door de betreffende deelstaten van Duitsland (Niedersachsen, Nordrhein-Westfalen) en gewesten van België (Vlaanderen en Wallonië) zijn gepubliceerd.

Voor de begrenzing van Natura 2000-gebieden geldt de volgende algemene exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, tuinen, erven, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 is afgeweken. Voor de gebruikte begrippen gelden de volgende definities (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied):

- Bebouwing betreft één of meer gebouwen of bouwwerken geen gebouwen zijnde. Gebouw: elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt. Bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, welke hetzij direct of indirect met de grond verbonden is hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond.
- Erven zijn de onmiddellijk aan een woning of ander gebouw gelegen, daarbij behorende en daarmee in gebruik zijnde terreinen.

- Tuinen zijn in de onmiddellijke nabijheid van een woning of ander gebouw gelegen intensief onderhouden terreinen beplant met siergewassen en gazons of in gebruik als moestuin die zich duidelijk onderscheiden van de omgeving. Tuinen zijn meestal besloten en omheind middels een afrastering, schutting, muur of haag, of (deels) omgeven door een sloot.
- Verhardingen (van kunstmatige aard) kunnen bijvoorbeeld zijn: wegen, pleinen, parkeervoorzieningen en steenglooingen. Wegen betreffen alle voor het gemotoriseerd verkeer in gebruik zijnde kunstmatig verharde wegen met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten.
- Hoofdspoorwegen betreffen spoorlijnen die zijn opgenomen in het Besluit aanwijzing hoofdspoorwegen (Stb. 2004, nr. 722).

Conform artikel 15 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Stb. 2004, 31) zal het definitieve aanwijzingsbesluit voor wat betreft de kadastrale percelen die geheel of gedeeltelijk binnen het aangewezen gebied zijn gelegen, in de kadastrale registratie als beperking worden ingeschreven. Kadastrale percelen die over een breedte van minder dan 5 meter overlappen met het aangewezen gebied worden geacht daarvan geen deel uit te maken. Dit betekent dat bij de definitieve aanwijzing aldaar de kadastrale lijn zal worden aangehouden. Hierbij wordt er vanuitgegaan dat de kadastrale lijn een betrouwbare grens vormt tussen verschillende terreintypen voortkomend uit verschillen in grondgebruik (bv. een wegberm langs een graslandperceel).

Met betrekking tot het grensverloop langs hoofdspoorwegen, watergangen, waterkerende dijken en de duinvoet geldt het volgende voor zover van toepassing in het onderhavige gebied:

- Langs hoofdspoorwegen geldt artikel 20 van de Spoorwegwet.
- Waar de buitengrens van een gebied wordt gevormd door een watergang die op de kaart slechts door een enkelvoudige lijn wordt aangegeven, wordt de grens gelegd op de watergrens die, gezien vanuit het gebied, aan de overzijde is gelegen indien dergelijke wateren een ecologisch en/of waterhuishoudkundige eenheid vormen met de aanwezige waterafhankelijke habitattypen en/of leefgebieden van soorten.
- Waar de buitengrens van een (deelgebied van een) Habitatrichtlijngebied samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de buitenkruinlijn (aan de gebiedszijde) tenzij het betreffende dijktaalud geen actuele of potentiële betekenis heeft voor de instandhouding van het gebied.
- In de overige gevallen waar de buitengrens samenvalt met een waterkerende dijk ligt de grens op de teen van de dijk (aan de gebiedszijde).
- De zeewaartse grens van duingebieden loopt langs de duinvoet van het buitenduin. Bij duinaangroei verplaatst de grens zich zeewaarts, bij duinafslag landinwaarts met de duinvoet mee.

4. NATURA 2000-WAARDEN

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt allereerst een opsomming gegeven van de waarden waaraan het gebied zijn betekenis ontleent als Habitatrichtlijngebied. In paragrafen 4.2.1 en 4.2.2 wordt een lijst gegeven van de habitattypen (met vermelding van de aanwezige subtypen) en Habitatrichtlijnsoorten waarvoor het gebied is aangewezen. Op alle

vermelde habitattypen en soorten is een instandhoudingsdoelstelling van toepassing (zie hoofdstuk 5).

Vervolgens wordt in paragraaf 4.3 vermeld welke selectiecriteria op het Habitatrictlijngebied van toepassing zijn. Tenslotte beschrijft paragraaf 4.4 de verspreiding van habitattypen en soorten binnen het gebied, ter onderbouwing van de gevolgde gebiedsbegrenzing.

4.2 Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen

4.2.1 Habitatrictlijn: habitattypen (bijlage I³)

Het gebied is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitats opgenomen in bijlage I van de Habitatrictlijn, waarvoor het gebied een bijdrage levert aan de instandhouding op landelijk niveau. Ten behoeve van de nationale uitwerking van de Habitatrictlijn is een deel van de habitattypen verdeeld in subtypen, vanwege de zeer ruime variatie in fysieke omstandigheden en soortensamenstelling. De namen van de habitattypen en daarvan afgeleide subtypen zullen verder met hun verkorte namen worden aangeduid. In bijlage B.3 zijn alle gebieden vermeld waarvoor de betreffende habitattypen zijn aangemeld. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrictlijngebied (2003) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze Nota van toelichting.

H3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea*
Verkorte naam Zwakgebufferde vennen

H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*
Verkorte naam Vochtige heiden

betreft het subtype:

H4010A Vochtige heide (*hogere zandgronden*)

H6230 *Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
Verkorte naam Heischrale graslanden

H6410 Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)
Verkorte naam Blauwgraslanden

H7150 Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het *Rhynchosporion*
Verkorte naam Pioniervegetaties met snavelbiezen

H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
Verkorte naam Vochtige alluviale bossen

betreft het subtype:

H91E0C Vochtige alluviale bossen (*beekbegeleidende bossen*)

³ Bijlagen I en II laatstelijk aangepast op 20 november 2006, Richtlijn 2006/105/EG, Pb EG L 363, 20.12.2006, p. 368-405 (zie ook rectificatie PB EG L 80, 21.3.2007, p. 15);

4.2.2 Habitatrictlijn: soorten (bijlage II³)

Het gebied is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van de Habitatrictlijn, waarvoor het gebied een wezenlijke functie in de levenscyclus vervult. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan de instandhouding op landelijk niveau. In bijlage B.3 zijn alle gebieden vermeld waarvoor de betreffende soorten zijn aangemeld. Wijzigingen ten opzichte van de aanmelding als Habitatrictlijngebied (2003) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze Nota van toelichting.

H1166 Kamsalamander (*Triturus cristatus*)

H1831 Drijvende waterweegbree (*Lurionium natans*)

4.3 Habitatrictlijn: selectiecriteria

4.3.1 Habitattypen (bijlage I)

Voor niet-prioritaire habitattypen zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de “vijf belangrijkste gebieden” geselecteerd. Voor habitattypen welke verdeeld zijn in subtypen, geldt een aantal van “drie belangrijkste gebieden” per subtype. Voor prioritaire habitattypen⁴ geldt een aantal van “tien belangrijkste gebieden” en voor subtypen van prioritaire habitattypen een aantal van “vijf belangrijkste gebieden” per subtype. Verdeling in subtypen ten behoeve van de selectie is alleen toegepast indien de subtypen een verschillende verspreiding hebben en de beschikbare gegevens verdeling in subtypen toelaten. Voor enkele verspreid over het land voorkomende habitattypen, die in voldoende mate in gebieden zijn vertegenwoordigd die voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd⁵.

De betekenis van het gebied is afgemeten aan de aanwezige oppervlakte en zo nodig ook de representativiteit van het habitatype. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding⁶ (zie ook bijlage B.2).

4.3.2 Soorten (bijlage II)

Voor niet-prioritaire soorten opgenomen in bijlage II van de Habitatrictlijn zijn in de eerste stap van het selectieproces in beginsel de “vijf belangrijkste gebieden” geselecteerd. Voor prioritaire soorten⁴ geldt een aantal van “tien belangrijkste gebieden”. Voor enkele verspreid over het land voorkomende soorten, die in voldoende mate in gebieden zijn vertegenwoordigd die voor andere waarden zijn opgenomen, zijn geen gebieden geselecteerd⁷. De betekenis van het gebied is afgemeten aan de omvang van de aanwezige populatie. In een tweede stap zijn eventueel nog extra gebieden toegevoegd met het oog op landelijke dekking, geografische spreiding en grensoverschrijding (zie ook bijlage B.2).

4.4 Verspreiding habitattypen en soorten in het Habitatrictlijngebied

De begrenzing van het Habitatrictlijngebied is bepaald aan de hand van de ligging van habitattypen en leefgebieden van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. De verspreiding van de betreffende habitattypen en soorten binnen het gebied wordt in

⁴ In bijlagen I en II van de Habitatrictlijn en in dit besluit aangeduid met een sterretje.

⁵ Habitattypen waarvoor geen gebieden zijn geselecteerd zijn: slijkgrasvelden (H1320) en ruigten en zomen, *moerasspirea* (H6430A) en ruigten en zomen, *droge bosranden* (H6430C).

⁶ De selectiecriteria zijn verder uitgewerkt in het Verantwoordingsdocument (2003)

⁷ Soorten waarvoor geen gebieden zijn geselecteerd zijn: zeeprik (H1095), elft (H1102), zalm (1106), bittervoorn (H1134), kleine modderkruiper (H1149) en platte schijfhoren (H4056).

deze paragraaf globaal beschreven ter onderbouwing van de gevolgde begrenzing. Het is niet bedoeld als een uitputtende beschrijving.

De habitattypen blauwgraslanden (H6410) en zwakgebufferde vennen (H3130) komen verspreid voor in het noordelijk deelgebied, de Empese en Tondense Heide. In hetzelfde deelgebied komen verspreid vochtige heiden (H4010) en pioniervegetaties met snavelbiezen (H7150) voor, met name in het zuidelijke gedeelte van dit deelgebied. Heischrale graslanden (H6230) komen in geringe oppervlakte voor aan de zuidkant van het gebied in het Leusveld en als smalle overgangen tussen blauwgrasland en vochtige heide op de Empese en Tondense Heide. Het habitatype vochtige alluviale bossen (H91E0) komt versnipperd over het hele gebied voor. De kamsalamander (H1166) komt met name in de oostelijke helft van het gebied voor. De drijvende waterweegbree (H1831) komt voor in een zwakgebufferd ven op de Empese en Tondese Heide.

5 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

5.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip “instandhouding” wordt een geheel aan maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied “tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat [...] of van een soort [...] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging”.

Deze bepaling is in artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitatype en per soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau. Tevens is daarbij aangegeven welke habitattypen en/of soorten ten koste mogen gaan van andere habitattypen en soorten. Voor een beperkt aantal soorten en habitattypen zijn op basis van artikel 10a, derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998 ‘complementaire doelen’ geformuleerd. Het betreft soorten en habitattypen die onder druk staan en waarvoor Nederland in Europees verband een bijzondere verantwoordelijkheid heeft. Dit betekent dat aan een beperkt aantal Vogelrichtlijngebieden Habitatrichtlijndoelen zijn toegekend (en andersom) en dat aan een beperkt aantal Habitatrichtlijngebieden ‘ontwikkeldoelen’ zijn toegekend. Met behulp van deze complementaire doelen is de realisering van de landelijke doelen voldoende gewaarborgd. Deze doelen maken volwaardig onderdeel uit van de aanwijzingsbesluiten, maar de habitattypen en soorten worden niet aangemeld bij de Europese Commissie.

Voor de Natura 2000-gebieden zullen in beheerplannen instandhoudingsmaatregelen worden uitgewerkt die beantwoorden aan de gebiedsspecifieke ecologische vereisten van de betrokken natuurlijke habitats en soorten.

Als verdere invulling van het stellen van prioriteiten zijn voor de acht onderscheiden Natura 2000-landschappen⁸, op grond van de daar voorkomende habitattypen en soorten, hun landelijke betekenis van deze waarden binnen het betreffende landschap, de belangrijkste verbeteropgaven en de beïnvloedingsmogelijkheden, kernopgaven geformuleerd. Per landschap omvatten ze de belangrijkste behoud- en herstelopgaven. De kernopgaven stellen prioriteiten ('richting geven') en geven overeenkomsten en verschillen tussen en binnen de gebieden aan. Zij hebben in het bijzonder betrekking op habitattypen en soorten die sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland van groot of zeer groot belang is. De kernopgaven worden per Natura 2000-landschap behandeld en opgesomd in hoofdstuk 5 van het Natura 2000 doelendocument.

5.2 Algemene doelen

Behoud en indien van toepassing herstel van:

1. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
2. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrictlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
3. de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de ecologische structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
4. de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

5.3 Habitatrictlijn: habitattypen

H3130 Zwakgebufferde vennen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype zwakgebufferde vennen komt voor op een kleine oppervlakte en de kwaliteit is matig tot goed. Zwakgebufferde vennen zijn ook van groot belang voor een aantal bijzondere soorten, zoals H1166 kamsalamander.

H4010 Vochtige heiden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A).

Toelichting Het habitatype vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) komt voor op een kleine oppervlakte, in een gradiënt met H6410 blauwgraslanden en H6230 heischrale graslanden. De kwaliteit is matig tot goed. Vanwege de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding, en ten behoeve van de fauna, wordt uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit nagestreefd.

⁸ Het Natura 2000-landschap van het gebied waarop dit besluit betrekking heeft, staat vermeld in paragraaf 3.2 van deze Nota van toelichting

H6230 *Heischrale graslanden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het habitatype heischrale graslanden is van matige kwaliteit. De laatste jaren is wel enige verbetering opgetreden. Verbetering van de kwaliteit is goed mogelijk en wordt nagestreefd wegens de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding. Het habitatype profiteert van maatregelen die genomen worden voor de uitbreiding van oppervlaktes van andere aanwezige habitattypen. Uitbreiding van oppervlakte van dit habitatype is daarom goed mogelijk.

H6410 Blauwgraslanden

Doel Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Momenteel komt het habitatype blauwgraslanden op een kleine oppervlakte en in matige kwaliteit voor. In het gebied zijn potenties voor uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit aanwezig. Deze worden nagestreefd vanwege de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding van het habitatype.

H7150 Pioniervegetaties met snavelbiezen

Doel Behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype pioniervegetaties met snavelbiezen komt voor op plagplekken in begroeiingen van het habitatype H4010 vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A), maar zal voor een groot deel weer omvormen tot vochtige heiden. Voor behoud van de soortensamenstelling is het van belang her en der in het terrein pionierplekken te behouden.

H91E0 *Vochtige alluviale bossen

Doel Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C).

Toelichting Het subtype vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C) komt verspreid in het gebied, grotendeels in matige kwaliteit voor. Wegens de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding wordt verbetering van kwaliteit nagestreefd.

5.4 Habitatrictlijn: soorten**H1166 Kamsalamander**

Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting De populatie van de kamsalamander maakt deel uit van een metapopulatie die zich bevindt in de zuidwestelijke IJsselvallei, globaal gelegen tussen Dieren, Apeldoorn en Deventer. Binnen de begrenzing komt de soort verspreid voor: op het Leusveld, op landgoed Voorstonden en op de Empesche en Tondensche heide. Verbindingen met de randzomen van de Veluwe en met de populaties in de uiterwaarden van de IJssel en op landgoed De Poll zijn essentieel voor de meta-populatie. Verbetering kwaliteit omvat tevens verbetering verbinding van populaties onderling en met belangrijke leefgebieden buiten het Natura 2000-gebied.

H1831 Drijvende waterweegbree

Doel Behoud omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.

Toelichting De soort drijvende waterweegbree is in het gebied bekend. Er zijn meerdere recente exemplaren waargenomen. De omvang van de populatie is echter onduidelijk.

Toelichting op wijzigingen Natura 2000-waarden, op selectie als Habitatrictlijngebied en op toewijzing van instandhoudingsdoelstellingen

- B1. Wijzigingen in habitattypen en soorten ten opzichte van aanmelding als Habitatrictlijngebied (paragraaf 4.2.1 en 4.2.2)
- B2. Toepassing selectiecriteria Habitatrictlijngebieden (paragraaf 4.3)
- B3. Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen (hoofdstuk 5)

B1. Wijzigingen in habitattypen en soorten ten opzichte van de aanmelding als Habitatrictlijngebied

- In aanvulling op de aanmelding als Habitatrictlijngebied is het gebied ook aangewezen voor habitatype vochtige alluviale bossen (H91E0). Het habitatype komt verspreid over het gebied voor (herstel van technische fout).

B2. Toepassing selectiecriteria Habitatrictlijngebieden

H1166 Kamsalamander

Voor de aanmelding van Habitatrictlijngebieden zijn de vijf volgende gebieden voor deze soort geselecteerd in verschillende Natura 2000-landschappen: Korenburgerveen (061), Drents-Friese Wold & Leggelderveld (027), Landgoederen Oldenzaal (050), Landgoederen Brummen (058), Zuider Lingedijk & Diefdijk Zuid (070). In aanvulling daarop is het gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (Natura 2000-landschap Hogere Zandgronden, Zuid⁹) geselecteerd ten behoeve van de geografische spreiding.

Op grond van de huidige kennis wordt de grootste relatieve bijdrage geleverd door Landgoederen Oldenzaal (050) en Drents-Friese Wold & Leggelderveld (027). Daarnaast herbergen de volgende gebieden relatief grote populaties: Landgoederen Brummen (058), Gelderse Poort (067), Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131). Ten behoeve van voldoende geografische spreiding kunnen hieraan nog Zuider Lingedijk & Diefdijk Zuid (070) (Natura 2000-landschap Rivierengebied) en Korenburgerveen (061) (Natura 2000-landschap Hoogvenen) worden toegevoegd.

B3. Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen

De hier vermelde gebiedsdoelen van de Natura 2000-gebieden die buiten dit aanwijzingsbesluit vallen en waarvan de definitieve besluiten op het moment van vaststelling van onderhavig besluit nog niet zijn vastgesteld, moeten worden beschouwd als 'indicatieve' opgaven en kunnen nog aan verandering onderhevig zijn.

In dit onderdeel wordt voor ieder habitatype, habitatsoort, broedvogelsoort en niet-broedvogelsoort waarvoor onderhavig gebied is aangewezen, inzichtelijk gemaakt hoe de landelijke doelstelling is uitgewerkt in de Natura 2000-gebieden. De niet-broedvogelsoorten waarvoor zowel landelijk als in alle gebieden een behoudsopgave is gesteld zijn samengevat in één tabel. Waar in de vogeltabellen wordt geschreven A...b betreft het een broedvogel en waar wordt geschreven A...n betreft het een niet-broedvogel. Regels in cursief betreffen complementaire doelen (toelichting in Natura 2000 Doelendocument, paragraaf 3.3).

Onder iedere tabel wordt de landelijke staat van instandhouding (Svl) van betreffende habitatype of (vogel)soort genoemd. Indien de landelijke doelstelling van betreffende waarde afwijkt van wat kan worden verwacht uit de staat van instandhouding, is dit hier gemotiveerd.

⁹ Voor de selectie is het Natura 2000-landschappen Hogere Zandgronden ingedeeld in drie regio's: Noord (Groningen, Friesland, Drenthe), Midden (Gelderland, Twente), Zuid (Noord Brabant, Limburg).

Indien de instandhoudingsdoelstelling van onderhavig gebied afwijkt van de landelijke doelstelling dan is dit nader gemotiveerd.

3.1 Habitatrichtlijn: habitattypen

Habitatype H3130 – Zwakgebufferde vennen				
Landelijke doelstelling: behoud oppervlakte en behoud kwaliteit ^a				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	behoud ^b	behoud	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
048	Lemselermaten	behoud	behoud	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
051	Lonnekermeer	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
052	Boddenbroek	behoud	behoud	ontwerpbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
054	Witte Veen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
059	Teeselinkven	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
128	Brabantse Wal	behoud	behoud	ontwerpbesluit
130	Langstraat	behoud	behoud	ontwerpbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	behoud	ontwerpbesluit
135	Kempenland-West	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
144	Boschhuizerbergen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
146	Sarsven en De Banen	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit

(a) Lokaal uitbreiding oppervlakte en/of verbetering kwaliteit

(b) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitatype H3160 zure vennen is toegestaan.

De staat van instandhouding van het habitatype zwakgebufferde vennen is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Landgoederen Brummen sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H4010A – Vochtige heiden (<i>hogere zandgronden</i>)				
Landelijke doelstelling: behoud ^a oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
015	Van Oordt's Mersken	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
016	Wijnjeterper Schar	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
023	Fochteloërveen	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
024	Witterveld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
026	Drouwenerzand	behoud	behoud	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
028	Elperstroomgebied	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit

029	Havelte-Oost	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
032	Mantingerzand	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	concept-ontwerp
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
040	Engbertsdijkvenen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
043	Wierdense Veld	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
044	Borkeld	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
048	Lemselermaten	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
051	Lonnekermeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
052	Boddenbroek	behoud	behoud	ontwerpbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
054	Witte Veer	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
059	Teeselinkven	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
061	Korenburgerveen	behoud	behoud	concept-ontwerp
062	Willinks Weust	behoud	behoud	ontwerpbesluit
080	Groot Zandbrink	behoud	behoud	concept-ontwerp
128	Brabantse Wal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
135	Kempeland-West	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Grootte Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
145	Maasduinen	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
149	Meinweg	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
155	Brunsummerheide	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit

(a) Lokaal uitbreiding oppervlakte

De staat van instandhouding van het habitatype vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Landgoederen Brummen sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H6230 – Heischrale graslanden				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
004	Duinen Terschelling	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
005	Duinen Ameland	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
015	Van Oordt's Mersken	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
016	Wijnjeterper Schar	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp

027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
028	Elperstroomgebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
029	Havelte-Oost	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
032	Mantingerzand	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	concept-ontwerp
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	behoud	behoud	ontwerpbesluit
044	Borkeld	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	behoud	behoud	ontwerpbesluit
051	Lonnekermeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
062	Willinks Weust	behoud	behoud	ontwerpbesluit
069	Bruuk	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
080	Groot Zandbrink	behoud a)	behoud	concept-ontwerp
085	Zwanenwater & Pettemerduinen	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
153	Bunder- en Elsoërbos	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
155	Brunsummerheide	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
159	Sint Pietersberg & Jekerdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
160	Savelsbos	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

(a) Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van het habitatype H6410 blauwgraslanden is toegestaan.

De staat van instandhouding van het habitatype heischrale graslanden is beoordeeld als 'zeer ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Landgoederen Brummen sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H6410 - Blauwgraslanden				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
002	Duinen en Lage Land Texel	uitbreiding	Verbetering	ontwerpbesluit
006	Duinen Schiermonnikoog	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
009	Groote Wielen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
013	Alde Feanen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
015	Van Oordt's Mersken	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
016	Wijnjeterper Schar	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
021	Lieftinghsbroek	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
028	Elperstroomgebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
034	Weerribben	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
035	Wieden	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
037	Olde Maten & Veerslootslanden	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

046	Bergvennen & Brecklenkampse Veld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
047	Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	behoud	behoud	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
051	Lonnekermeer	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	behoud	concept-ontwerp
061	Korenburgerveen	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
062	Willinks Weust	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
065	Binnenveld	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
069	Bruuk	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
080	Groot Zandbrink	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
083	Botshol	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
084	Duinen Den Helder - Callantsoog	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
087	Noordhollands Duinreservaat	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
094	Naardermeer	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
107	<i>Donkse Laagten</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
116	Kop van Schouwen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
130	Langstraat	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitatype is op het aspect kwaliteit beoordeeld als 'zeer ongunstig' en op de overige aspecten 'matig ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Landgoederen Brummen sluit aan bij de landelijke doelstelling.

Habitatype H7150 – Pioniervegetaties met snavelbiezen				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
016	Wijnjeterper Schar	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
024	Witterveld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	behoud	behoud	concept-ontwerp
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
029	Havelte-Oost	behoud	behoud	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	behoud	behoud	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	behoud	ontwerpbesluit
134	Regte Heide & Riels Laag	behoud	behoud	ontwerpbesluit
135	Kempenland-West	behoud	behoud	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	ontwerpbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
149	Meinweg	behoud	behoud	ontwerpbesluit
155	Brunsummerheide	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitatype pioniervegetaties met snavelbiezen is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als respectievelijk 'gunstig' en 'matig ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Landgoederen Brummen wijkt af van de landelijke doelstelling. Door natuurontwikkeling is recent herstel van het habitatype pioniervegetaties met snavelbiezen (H7150) opgetreden. In verhouding tot de andere habitatypen in het gebied heeft dit habitatype een relatief groot aandeel, daarom is in dit gebied gekozen voor een behoudsdoelstelling.

Habitatype H91E0C – Vochtige alluviale bossen (<i>beekbegeleidende bossen</i>)				
Landelijke doelstelling: uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit				
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Besluit
019	Leekstermeergebied	behoud	behoud	ontwerpbesluit
021	Lieftingsbroek	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
047	Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
048	Lemselermaten	behoud ^a	verbetering	ontwerpbesluit
049	Dinkelland	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
050	Landgoederen Oldenzaal	behoud	behoud	ontwerpbesluit
055	Aamsveen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
057	Veluwe	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
060	Stelkampsveld	uitbreiding	verbetering	concept-ontwerp
061	Korenburgerveen	behoud	verbetering	concept-ontwerp
063	Bekendelle	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
070	Zuider Lingedijk & Diefdijk-Zuid	behoud ^a	behoud	concept-ontwerp
129	Ulvenhoutse Bos	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
135	Kempenland-West	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Grote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
142	Sint Jansberg	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	ontwerpbesluit
147	Leudal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
148	Swalmdal	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
149	Meinweg	behoud	verbetering	ontwerpbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	ontwerpbesluit
153	Bunder- en Elsloërbos	behoud	verbetering	concept-ontwerp
154	Geleenbeekdal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
157	Geuldal	uitbreiding	verbetering	ontwerpbesluit
161	Noordbeemden & Hoogbos	behoud	verbetering	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van het habitatype vochtige alluviale bossen, *beekbegeleidende bossen* (subtype C) is op de aspecten oppervlakte en kwaliteit beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Landgoederen Brummen wijkt op het aspect oppervlakte af van de landelijke doelstelling, omdat het habitatype in het gebied reeds over een vrij groot oppervlakte voorkomt.

3.2. Habitatrictlijn: soorten

H1166 - Kamsalamander					
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied ten behoeve van uitbreiding populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
025	Drentsche Aa-gebied	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	concept-ontwerp
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
029	Havelte-Oost	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
030	Dwingelderveld	uitbreiding	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
039	Vecht- en Beneden-Reggegebied	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
042	Sallandse Heuvelrug	uitbreiding	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
047	Achter de Voort, Agelerbroek & Voltherbroek	uitbreiding	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
050	Landgoederen Oldenzaal	uitbreiding	behoud	uitbreiding	ontwerpbesluit
053	Buurserzand & Haaksbergerveen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
054	Witte Veen	behoud	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
055	Aamsveen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
061	Korenburgerveen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	concept-ontwerp
062	Willinks Weust	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
063	Bekendelle	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
064	Wooldse Veen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
066	<i>Uiterwaarden Neder-Rijn</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>behoud</i>	<i>ontwerpbesluit</i>
067	Gelderse Poort	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
070	Zuider Lingedijk & Diefdijk-Zuid	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	concept-ontwerp
071	Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
082	Uiterwaarden Lek	behoud	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
123	Zwin & Kievittepolder	uitbreiding	verbetering	behoud	ontwerpbesluit
128	Brabantse Wal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
141	Oeffelter Meent	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
149	Meinweg	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
150	Roerdal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
155	Brunsummerheide	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
156	Bemelerberg & Schiepersberg	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
157	Geuldal	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de kamsalamander is beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Landgoederen Brummen sluit aan bij de landelijke doelstelling.

H1831 – Drijvende waterweegbree					
Landelijke doelstelling: behoud omvang en behoud kwaliteit biotoop ten behoeve van behoud populatie					
Gebied nr	Natura 2000-gebied	Doel oppervlakte	Doel kwaliteit	Doel populatie	Besluit
004	Duinen Terschelling	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
027	Drents-Friese Wold & Leggelderveld	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
041	Boetelerveld	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
045	Springendal & Dal van de Mosbeek	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
057	Veluwe	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
058	Landgoederen Brummen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
128	Brabantse Wal	uitbreiding	behoud	behoud	ontwerpbesluit
131	Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
132	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
135	Kempenland-West	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
136	Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
137	Strabrechtse Heide & Beuven	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
138	Weerter- en Budelerbergen & Ringselven	uitbreiding	verbetering	uitbreiding	ontwerpbesluit
145	Maasduinen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
146	Sarsven en De Banen	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit
149	Meinweg	behoud	behoud	behoud	ontwerpbesluit

De staat van instandhouding van de soort drijvende waterweegbree is beoordeeld als 'matig ongunstig'. De doelstelling voor het gebied Landgoederen Brummen sluit aan bij de landelijke doelstelling.